

судового експерта. Убачаємо, що цю величезну роботу можна провести на високому рівні тільки за умови залучення можливостей наукової громади, представників громадськості, професійної спільноти, МОН і МОЗ України й на базі такого потужного наукового та навчального (третього рівня навчання) спеціалізованого закладу, який зможе координувати зусилля усіх учасників, як Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України.

Список використаних джерел

1. Шепитько В. Ю. Криміналістика в системі юридических наук і її роль в глобальному світі // Криміналістика та судова експертиза: наука, навчання, практика : 10 (позачерг.) Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2 ч. Харків, 2014. Ч. 1. С. 142—153.
2. Даньшин М. В., Волобуєв А. Ф. Завдання криміналістики в умовах реформування кримінального процесу // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. пр. Харків, 2018. Вип. 18. С. 53—62.

С. В. Добко,

завідувач сектору Тернопільського НДЕКЦ МВС України, м. Тернопіль, Україна,
e-mail: sdoTetnopol@gmail.com

РОЛЬ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ТА ЇЇ МІСЦЕ СЕРЕД КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ОБЛІКІВ

Анотація. Відзначено, що автоматизовані дактилоскопічні ідентифікаційні системи (АДІС) — зручний і ефективний інструмент обробки й накопичення дактилоскопічної інформації з метою її використання у розкритті та розслідуванні злочинів, а також інших функцій, пов'язаних з ідентифікацією особи.

Ключові слова: облік, дактилоскопія, криміналістичний, ідентифікація, інформація.

Abstract. The automated fingerprint identification systems (AFIS) is a convenient and effective tool for processing and accumulation of fingerprint information with the purpose of its use while detection and investigation of crimes, as well as fulfilling other functions related to personal identification

Keywords: registration, fingerprinting, forensic, identification, information.

Аннотация. Отмечено, что автоматизированные дактилоскопические идентификационные системы (АДИС) — удобный и эффективный инструмент обработки и накопления дактилоскопической информации с целью её использования в раскрытии и расследовании преступлений, а также других функций, связанных с идентификацией личности.

Ключевые слова: учёт, дактилоскопия, криминалистический, идентификация, информация.

Облік — система збирання, накопичення, оброблення, узагальнення і реєстрації певної інформації або сукупності даних, що відображає якісну та кількісну характеристику подій, явищ, фактів, процесів, об'єктів тощо.

Систему криміналістичних обліків в Україні залежно від вирішуваних завдань поділяють на інформаційно-довідкові та оперативно-пошукові.

Інформаційно-довідкові обліки зазвичай безпосередньо не пов'язані з подією злочину, а є результатами накопичення об'єктів і відомостей інформаційного характеру. Об'єктами інформаційно-довідкових колекцій і картотек можуть бути зразки різноманітних виробів, фотографії, малюнки, таблиці, каталоги тощо.

На відміну від інформаційно-довідкових обліків, оперативно-пошукові безпосередньо пов'язані з подією

злочину та зазвичай містять об'єкти, вилучені під час оглядів місць подій або проведення оперативно-розшукових заходів і слідчих дій. До них належать: дактилоскопічні обліки; колекції слідів злому, взуття, транспортних засобів; волокон; бланків документів; кулегільзотек, колекції суб'єктивних портретів та ін. [1].

Види криміналістичних обліків:

- трасологічний;
- дактилоскопічний;
- балістичний;
- холодної зброї;
- грошових знаків, бланків документів, цінних паперів та пластикових платіжних карток;
- осіб за ознаками зовнішності;
- вибухотехнічний;
- пожежно-технічний;
- наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів;
- генетичних ознак людини;
- записів голосів та мовлення осіб [2].

Майже усі ці види обліку сьогодні функціонують в Експертній службі МВС України, зокрема дактилоскопічний облік, який ведуть за допомогою складної, захищеної від несанкціонованого втручання ідентифікаційної системи, що містить текстову, графічну та математичну інформацію. До текстової інформації належать анкетні дані особи, а також дані про місце події, де було вилучено слід, та її обставини. Графічна інформація містить зображення відбитку пальця чи відтиску долоні, а також зображення сліду. Основою математичної інформації є цифровий код, утворений шляхом перетворення за допомогою програмно-технічних комплексів АДІС графічної й текстової інформації, за яким здійснюють пошуки та порівняльні операції.

Перетворення (кодування) інформації може бути здійснено у різний спосіб. Крім того, кодувати можна вручну, напівавтоматично й автоматично.

Сучасні інформаційні технології дають змогу зберігати й обробляти великі й надвеликі обсяги дактилоскопічної

інформації, що надає АДІС особливого значення для ефективнішої боротьби зі злочинністю.

Ще недавно цей напрям був новим для дактилоскопії. Однак, зараз АДІС активно використовують криміналісти майже всіх країн (зокрема, України), а потужні АДІС охоплюють великі країни, організації та союзи країн. Саме тому дактилоскопічний облік сьогодні вважають одним із найефективніших поміж інших криміналістичних обліків.

У деяких випадках призначення дактилоскопічної експертизи починають з використання дактилоскопічного обліку для вибору дактилоскопічної карти як матеріалу для порівняння (також під час порівняльного дослідження) шляхом використання АДІС як допоміжного інструментального методу порівняння, що значно спрощує роботу судового експерта та зменшує терміни виконання експертизи [3, с. 37].

Основні компоненти функціонування дактилоскопічного обліку:

- автоматизована дактилоскопічна ідентифікаційна система;
- масиви матеріальної та нематеріальної інформації (оригінали й електронні копії дактилоскопічних карт та електронних зображень слідів папілярних узорів рук).

Застосування та функціонування АДІС для ведення дактилоскопічного обліку (як і всієї системи криміналістичних обліків) сприяє більш ефективному використанню маркерів ідентифікації людини для вирішення таких завдань:

- оперативно й ефективно встановлювати злочинців та інших осіб, які залишили свої сліди на місці події;

- встановлювати факти залишення однією особою слідів рук під час вчинення різних злочинів;
- розшукувати осіб, зниклих безвісти, та встановлювати осіб невідомих трупів;
- здійснювати підтвердження особи людини, яка була раніше піддана дактилоскопіюванню, а також встановлювати особу людини, яка через стан здоров'я чи вік не може нічого про себе повідомити [4].

Останніми десятиліттями широке використання математичних методів, комп'ютеризація досліджень і розвиток інформаційних підходів дали змогу накопичити певний методологічний досвід, який допомагає більш ефективно і швидко вирішувати багато проблем дактилоскопії (зокрема, використання кількісних підходів за умови автоматизації дактилоскопічного обліку й експертизи). Тому нині актуальною є проблема вдосконалення та розширення периферії АДІС не лише в підрозділах Експертної служби, а й в інших відомствах (Національна поліція та Служба безпеки України), що в результаті могло б додати їм оперативності й ефективності у розкритті та розслідуванні злочинів, а також у боротьбі з тероризмом.

Список використаних джерел

1. Криміналістика : підруч. для студент. юрид. спец. вищ. закл. освіти / за ред. В. Ю. Шепітька. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Ін Юре, 2004. 728 с.
2. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС : наказ МВС України від 10.09.2009 р. № 390.
3. Методика дактилоскопічної експертизи, зареєстрована у Реєстрі методик проведення судових експертиз за кодом 4.6.14.
4. Інструкція про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України : наказ МВС України від 11.09.2001 р. № 785 (зі змін. та допов.).

A. Ivanović,

Prof., Dr., Director of the Forensic Center of Montenegro,

e-mail: aleksandar.ivanovic@policija.me

DIRECTION OF DEVELOPMENT OF FORENSIC SCIENCES

Abstract. This article will present the implementation of forensic analyzes, examinations and expertise in a way that excludes the human factor from them. This is explained in the way of introducing accreditation and standardization in the forensic procedure. The way of removing the error in handling forensic traces from the scene was also presented.

Keywords: accreditation, ISO 17025 standard, forensic sciences, chain of evidence.

Анотація. Викладено спосіб здійснення судово-медичних аналізів, судових досліджень і експертиз з метою виключити з них людський фактор. Це можливо завдяки запровадженню акредитації та стандартизації в криміналістичну процедуру. Також представлено спосіб запобігання помилкам під час оброблення криміналістичних слідів з місця події, для чого наведено низку доказів.

Ключові слова: акредитація, стандарт ISO 17025, криміналістичні науки, ланцюг доказів.

Аннотация. Изложен способ осуществления судебно-медицинских анализов, судебных исследований и экспертиз с целью исключить из них человеческий фактор.

Это возможно благодаря внедрению аккредитации и стандартизации в криминалистическую процедуру. Также представлен способ избегания ошибок при обработке криминалистических следов с места происшествия, для чего приведена цепочка доказательств.

Ключевые слова: аккредитация, стандарт ISO 17025, криминалистические науки, цепочка доказательств.

Forensic sciences are the application of a large number of sciences in the judiciary, ie in criminal and civil disputes. That is, forensic sciences find appropriate methods, most often basic sciences (biology, chemistry, physics, mathematics and other sciences), modify them, adapt and apply everything with the aim of finding, analyzing, examining and expertise of material traces from various criminal and litigation sites. works. Modern forensic sciences rely on the theory of Edmond Locar, which in abbreviated form reads: «every contact leaves a trace», that is, every contact between man and man, man and object and object and object, leaves a mark on each other! The mentioned theory, which was set up by Edmond Locar in the 1920s, was only a theory for a long time. Namely, as the